

1 d'octubre de 2024

El secretari del Govern

COMUNICACIÓ

al Govern sobre la consulta pública prèvia a l'elaboració d'un projecte de decret de desplegament de la Llei 11/2022, del 29 de desembre, de millorament urbà, ambiental i social dels barris i les viles.

El Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica ha de dur a terme la consulta pública prèvia a l'elaboració d'un projecte de decret de desplegament de la Llei 11/2022, del 29 de desembre, de millorament urbà, ambiental i social dels barris i les viles, de conformitat amb l'article 66 bis de la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya.

Per tot això, a proposta de la consellera de Territori, Habitatge i Transició Ecològica, el Govern

Pren coneixement de la consulta pública prèvia a l'elaboració d'un projecte de decret de desplegament de la Llei 11/2022, del 29 de desembre, de millorament urbà, ambiental i social dels barris i les viles, amb el contingut que s'annexa.

Annex

Consulta pública prèvia a l'elaboració del projecte de decret de desplegament de la Llei 11/2022, del 29 de desembre, de millorament urbà, ambiental i social dels barris i les viles

1. Els problemes que es pretenen solucionar

El projecte de decret de desplegament de la Llei 11/2022, del 29 del desembre, de millorament urbà, ambiental i social dels barris i les viles (en endavant, la Llei 11/2022), té per objecte concretar i desenvolupar tots aquells aspectes que, d'acord amb l'articulat de l'esmentada Llei, ha d'establir el Govern.

La Llei 11/2022 constitueix, per tant, el marc normatiu en què s'insereix aquesta iniciativa que consisteix en dur a terme el seu desenvolupament reglamentari mitjançant el l'opció normativa que es consideri adequada objecte d'aquesta avaluació preliminar. Cal dir que la Llei 11/2022 ha derogat l'anterior *Llei 2/2004, del 4 de juny, de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen una atenció especial*, per tal d'actualitzar-se, superar certes mancances i adaptar-se millor a la realitat actual. Les principals novetats de la nova llei consisteixen en:

- La creació d'un nou Fons de Recuperació Urbana, Ambiental i Social de Barris i Viles d'Atenció Especial (en endavant, Fons).
- Modificació dels criteris per a determinar les àrees d'atenció especial que poden ser beneficiàries (en endavant, AAE), per introduir-ne de nous basats en aspectes socials, econòmics i ambientals (situació del mercat d'habitatge, exposició al canvi climàtic, etc.).
- Determina nous camps d'actuació que han de ser recollits en els programes memòria. Aquesta camps són els de les transformacions físiques, transició ecològica i acció sociocomunitària.

La voluntat de millorar l'avaluabilitat de les polítiques públiques en matèria de millora urbana i els mecanismes de suport als ens locals. La finalitat última d'aquesta Llei és resoldre les problemàtiques existents en els barris i àrees més vulnerables de Catalunya que s'identifiquin d'atenció especial. Aquestes problemàtiques es detallen a l'article 11 de la Llei 11/2022, i són de tipus urbanístic, social i mediambiental, com ara: nivell de renda baix, dèficits urbanístics, baixa qualitat de l'edificació, manca d'equipaments i serveis, dificultats d'accessibilitat, riscos ambientals, exposició greu als efectes de l'emergència climàtica, alta vulnerabilitat social i riscos d'exclusió.

L'opció normativa que es consideri adequada s'ha de promulgar d'acord amb el que estableix la disposició addicional primera de la Llei 11/2022, que autoritza el Govern perquè dicti les normes necessàries per desplegar aquesta Llei.

En conseqüència, el principal problema que es pretén solucionar mitjançant el desenvolupament normatiu de la Llei 11/2022 és possibilitar l'aplicació de la norma amb rang legal.

Cal tenir en compte que, tot i que la Llei 11/2022 es pot considerar una norma legal força reglamentista –atès que molts dels seus articles arriben a un alt nivell de concreció–, també es cert que remet al seu posterior desenvolupament alguns aspectes que tenen a veure amb l'aplicació concreta dels preceptes a la realitat. Com a exemples d'aquests aspectes que cal desenvolupar reglamentàriament podem destacar l'establiment dels criteris i indicadors d'avaluació objectiva per identificar les àrees d'atenció especial (article 11.2), les característiques que ha de complir el programa memòria d'intervenció integral (article 17.3) i les modalitats d'avaluació i seguiment dels programes finançats (article 25.2).

Pel que fa a les principals dificultats que genera l'absència de desplegament reglamentari de la Llei 11/2022, s'observa que la manca d'adaptació de la normativa reglamentària als canvis legals comporta que actualment no es puguin identificar les AEE en base als nous criteris definits legalment i no s'estiguin atribuint recursos per a la millora urbana a través del Fons.

Quant a l'avaluació dels resultats de les actuacions finançades, amb l'antiga Llei 2/2004 només s'avaluava de manera sistemàtica el grau d'execució dels projectes a través dels anomenats comitès d'avaluació i experts (article 12 de la Llei 2/2004 i 18 del Decret 369/2004). Tanmateix, no es feia cap avaluació prèvia ni posterior de l'impacte de les actuacions en la millora de la situació dels barris, viles i àrees i les persones que resideixen. Aquest fet limita l'aprofitament dels beneficis de l'avaluació i no promou – que els fons s'assignin a aquells projectes amb més impacte positiu en termes econòmics i socials.

2. Els objectius que es volen assolir

Els objectius que es volen assolir amb el desenvolupament reglamentari de la Llei 11/2022 estan vinculats als objectius generals que aquesta Llei enumera a l'article 2, els quals incideixen en molts àmbits de la vida de les persones: reduir les desigualtats socials i contribuir a l'equitat territorial; facilitar l'adaptació als efectes del canvi climàtic i avançar en la transició cap a la sostenibilitat ambiental i energètica; fomentar la igualtat de gènere i la desaparició de les discriminacions i desigualtats en l'ús de l'espai urbà, dels equipaments i dels serveis; promoure la rehabilitació d'immobles d'ús residencial; millorar la qualitat de l'espai urbà i la dotació de serveis i equipaments públics o d'ús col·lectiu; estimular l'activitat econòmica, posant èmfasi en l'economia de proximitat, social i solidària, i fomentar l'ocupació; reduir la bretxa digital, i impulsar la participació ciutadana, l'acció comunitària i l'empoderament de la ciutadania.

Així doncs, els objectius principals a assolir amb el desplegament de la Llei 11/2022, encaminats a possibilitar la correcta aplicació d'aquesta llei, són els següents:

- Facilitar la identificació objectiva de les AAE que permeti donar compliment als criteris definits legalment;
- Garantir que el procés de selecció dels programes memòria d'intervenció integral promou una concurrència competitiva efectiva i plena en base a criteris objectius, transparents i clars;
- Millorar les eines i instruments d'avaluació de les polítiques de millorament urbà, social i ambiental que permeti una presa de decisions més informada.

3. Les possibles solucions alternatives normatives i no normatives

El projecte de decret de desplegament de la Llei 11/2022 és l'opció normativa preferida que es considera adient per tal d'aconseguir els objectius assenyalats a l'apartat 2, atès que permet dotar de seguretat jurídica els aspectes que l'articulat de la Llei no concreta i que remet a la seva concreció i desenvolupament reglamentari a través del "Govern".

En conseqüència, l'opció de "no fer res" implicaria no donar compliment a l'obligació de desplegament reglamentari establerta per la disposició addicional primera de la Llei 11/2022, la qual autoritza el Govern perquè dicti les normes necessàries per desplegar aquesta Llei.

Cal assenyalar que l'opció de "no fer res" comporta mantenir:

- Un sistema d'indicadors definit reglamentàriament (Decret 369/2004) que no permet assegurar que les AAE s'identifiquen de conformitat amb els criteris legals definits en la Llei 11/2022;
- Un sistema de seguiment i avaluació de les actuacions centrat en el grau d'execució dels projectes que reben finançament.

Per tant, l'opció normativa preferida consistent a aprovar una disposició normativa amb rang reglamentari dona compliment a la Llei 11/2022 i permet desenvolupar la regulació d'aspectes que no estan detallats a la normativa amb rang de llei.

Concretament, les principals solucions normatives incorporades per aquest projecte de decret són les següents:

3.1) Aprovació de les bases reguladores per a la concessió de subvencions per al millorament urbà, ambiental i social dels barris i viles d'atenció especial finançades pel Fons de Recuperació Urbana, Ambiental i Social dels Barris i Viles d'Atenció Especial.

Dins d'aquest apartat de les bases es concreten els aspectes següents: i) els criteris i indicadors d'avaluació objectiva a utilitzar per identificar les àrees d'atenció especial (articles 11.2 i 11.3 de la Llei), ii) les característiques que han de complir els programes memòria d'intervenció integral (article 17.3 de la Llei), iii) els criteris de valoració dels programes esmentats (criteris exigibles en els procediments de concessió de concurrència competitiva de les subvencions), iv) la

composició i el règim de funcionament de la Comissió de gestió del Fons (article 18.2) i v) els criteris necessaris per fer efectiu el principi d'equitat territorial (article 19.1).

En relació als criteris i indicadors d'avaluació objectiva es proposa utilitzar l'Índex Socioeconòmic Territorial, indicadors del mercat d'habitatge, la densitat de població i altres indicadors demogràfics, així com indicadors mediambientals, entre d'altres.

Quant a les característiques i contingut dels programes memòria, d'acord a la Llei 11/2022 les actuacions proposades s'han de incloure dins els tres àmbits d'actuació que preveu la Llei:

- Transformacions físiques: urbanisme, habitatge i eficiència energètica,
- Transició ecològica: emergència climàtica, infraestructura verda i economia circular,
- Acció sociocomunitària: reducció de les desigualtats, equitat de gènere, salut, educació i economia.

3.2) Establiment d'un Pla d'avaluació i seguiment de les actuacions finançades pel Fons (articles 9.6 i 25 de la Llei)

En definitiva, a cadascuna d'aquestes solucions normatives proposades, l'opció de "no fer res" suposaria un incompliment del mandat de la Llei 11/2022, de manera que no s'actuarià per tal de contribuir a l'equitat territorial i reduir les desigualtats socials per mitjà del finançament del Fons de Recuperació Urbana, Ambiental i Social de Barris i Viles d'Atenció Especial, creat per aquesta Llei.

4. Els impactes més rellevants de les diferents opcions considerades:

a) L'impacte sobre l'Administració de la Generalitat

L'aprovació del desplegament reglamentari de la Llei 11/2022 en un primer moment no tindrà un impacte directe en l'Administració de la Generalitat en termes de recursos pressupostaris. L'impacte econòmic es materialitzarà posteriorment, amb les dotacions pressupostàries que s'assignin al Fons de Recuperació Urbana, Ambiental i Social dels Barris i Viles d'Atenció Especial per atendre les convocatòries de les subvencions provinents del Fons.

Així mateix, el desplegament reglamentari tindrà un impacte organitzatiu, atès que ha de determinar la composició i el règim de funcionament de la Comissió de gestió del Fons de Recuperació Urbana, Ambiental i Social de Barris i Viles d'Atenció Especial (article 18 de la Llei), formada per representants de l'Administració de la Generalitat de diferents departaments, de l'Administració local i de les entitats o sectors afectats en l'àmbit de la Llei.

Igualment, el desplegament reglamentari tindrà un impacte organitzatiu de l'Oficina tècnica de barris i viles, d'acord amb el que estableix l'article 25.4 de la Llei 11/2022, d'obligatorietat de realitzar una avaluació ex ante en termes d'impacte econòmic i social de les propostes de més d'un milió d'euros.

b) L'impacte sobre les administracions locals, tenint en compte la seva dimensió i el règim especial de Barcelona

S'espera que el desplegament de la Llei 11/2022 tindrà un impacte econòmic, social i ambiental molt rellevant i positiu en els ens locals beneficiaris de la subvenció. Precisament, l'objectiu general que persegueix aquesta llei és el millorament de les condicions de vida de la població als barris i viles que es consideren d'atenció especial; és a dir, la millora urbana, ambiental i social dels barris més vulnerables de Catalunya.

D'altra banda, es preveu un impacte organitzatiu directe en les administracions locals que vulguin accedir al finançament que preveu la Llei 11/2022, és a dir, els municipis i les entitats municipals descentralitzades on s'emplacin els barris, viles o àrees urbanes que compleixen la condició d'àrea d'atenció especial. En aquest sentit, l'article 9.4 de la Llei 11/2022 estableix que el municipi responsable d'executar les actuacions per a les quals ha rebut una aportació econòmica del Fons creat per aquesta llei ha d'adoptar les mesures organitzatives necessàries per garantir la coordinació del conjunt d'accions que es recullen al programa memòria d'intervenció integral, i l'ha de dotar amb personal i recursos suficients per acomplir-les; a aquest efecte, pot crear una oficina local del pla de barris.

Quant a la dimensió dels municipis, cal destacar que la Llei preveu una dedicació especial als municipis de dimensió més reduïda, de menys de 20.000 habitants, als quals ofereix suport per mitjà de l'oficina tècnica de barris i viles (article 24.2 de la Llei).

c) L'impacte sobre les mesures d'intervenció administrativa i des de la perspectiva de la reducció de càrregues administratives per als ciutadans i per a les empreses

El desplegament reglamentari de la Llei 11/2022 no suposa cap impacte afegit en aquest aspecte.

d) Els impactes econòmics, socials o ambientals rellevants que no s'hagin valorat als apartats anteriors

El desenvolupament reglamentari de la Llei 11/2022 tindrà un impacte econòmic, social i ambiental dels barris i viles d'atenció especial molt rellevant i positiu, amb la contribució per evitar el risc de fractura social, pal·liant els dèficits urbanístics, millorant la baixa qualitat de l'edificació, facilitant l'adaptació als efectes del canvi climàtic, fomentant la igualtat de gènere,

estimulant l'activitat econòmica dels barris i les viles, alhora que s'impulsa la participació ciutadana, l'acció comunitària i l'empoderament de la ciutadania.

5. La procedència d'efectuar una consulta pública prèvia o bé la justificació de les excepcions que hi puguin concórrer, així com la valoració de la necessitat d'emprar, en el seu cas, altres eines i canals de participació complementaris a la publicació al Portal de la transparència

Es considera procedent dur a terme una consulta pública d'aquest projecte de decret de desplegament de la Llei 11/2022, per un període d'un mes, atès l'impacte rellevant en el conjunt del territori català que s'espera que suposarà la implementació de la política de millorament de barris i viles d'atenció especial.

Així mateix, cal tenir en compte el paper clau que la mateixa Llei 11/2022 atorga a la participació ciutadana en les diferents fases de desplegament de la Llei. Així, la participació ciutadana constitueix un dels principis generals d'aquesta Llei (article 3) i també un dels seus objectius generals (article 2: "j) Impulsar la participació ciutadana, l'acció comunitària i l'empoderament de la ciutadania").

La consulta pública a articular està encaminada a recollir aportacions del conjunt de la ciutadania i, especialment, del ens locals –atès que són els potencials beneficiaris i executors de les subvencions provinents del Fons creat per la Llei 11/2022, subvencions regulades per aquest projecte de decret–, amb l'objectiu que l'aplicació de la norma sigui el més comprensible, eficaç i eficient possible.

En definitiva, es tracta que el desplegament de la Llei 11/2022, contribueixi a assolir l'objectiu final de millorament de les condicions de vida de la població als barris, viles i àrees urbanes que, per llurs característiques socials, econòmiques i ambientals, s'identifiquen com a àrees d'atenció especial d'acord amb els criteris que fixa la Llei 11/2022. Com s'ha esmentat al llarg del document, els criteris per identificar les àrees d'atenció especial, així com la regulació de les subvencions encaminades al millorament d'aquestes àrees i l'avaluació i seguiment dels programes memòria, seran objecte de desenvolupament reglamentari.